

การศึกษา(พื้นที่)เชิงสร้างสรรค์

รศ. ดร.จรรวรณ์ ชำเพชร

คำว่าเชิงสร้างสรรค์ เป็นคำที่ปรากฏมาต่อเนื่องในสังคมไทย นับแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 เป็นต้นมา โดยนัยยะของคำดังกล่าวน่าจะมี ความสำคัญจนกระทั่งนำมากำหนดเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายในการพัฒนาประเทศ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางวิชาการในครั้งนี้ อยากให้ทุกท่านได้พิจารณา คำดังกล่าวและนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนสำหรับมหาวิทยาลัยของเราให้มากขึ้น

สุภาษิต ที่ว่า “ลืปากว่าไม่เท่าตาเห็น ลืตาเห็นไม่เท่ามือคลำ “ ดอกย้ำถึงการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ ผู้เรียนมีส่วนร่วม ได้สัมผัสจากประสบการณ์จริง ผู้เขียนขอแลกเปลี่ยนการจัดการเรียนโดยให้นิสิตได้มีประสบการณ์ ดังกล่าว แม้ว่าอาจารย์หลายท่านก็ได้ใช้วิธีการนี้ในการสอนผ่านมานานแล้ว แต่ เพื่อให้สัมพันธ์กับการจ้วงด้านบน ที่ว่า การศึกษา (พื้นที่)เชิงสร้างสรรค์ การท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์ เขาได้กำหนดว่าการท่องเที่ยวแนวใหม่ต้องให้ นักท่องเที่ยวได้มีประสบการณ์ร่วมจริงในการท่องเที่ยวนั้น ฉะนั้นการเรียนอย่างสร้างสรรค์ นอกจากการได้สัมผัส ด้วยอายตนะ ทั้ง 5 ของเราแล้ว ผู้เรียนต้องสามารถวิเคราะห์เชื่อมโยงกับแนวคิดที่นิสิตสาขาต่างๆ ได้มาเรียนร่วมกัน ตัวอย่างเช่น การศึกษาโดยการนำนิสิตออกภาคสนามเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ไทยพวนและไทยไซ่ง (ลาวพวนและลาวไซ่งในอดีต) ในพื้นที่จังหวัดตราดบุรีและเพชรบุรี โดยให้นิสิตได้เรียนรู้สภาพชีวิต วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ ฯลฯ แต่ มากกว่านั้น ให้ผู้เรียนได้จัดทำสรุปการศึกษาโดยให้เขียนถึงสิ่งที่เห็นและเป็นไปในพื้นที่มาผนวก ผสานรวมกับแนวคิด ในสาขาที่ตนเองเรียน ได้แก่ นิสิตสาขาพัฒนาชุมชนเมือง เมื่อศึกษาสภาพปัญหาและความเป็นอยู่ของกลุ่มชนแล้ว พบว่ามีสาเหตุบางส่วนจากการศึกษาและเศรษฐกิจ ให้นิสิตได้ร่วมกันนำแนวคิดที่อยู่ในสาขานั้นมาวิเคราะห์สิ่งที่เห็น เช่น การวิเคราะห์โดยใช้แนวคิดเรื่องโครงสร้าง-การหน้าที่ เรื่องความสัมพันธ์ทางสังคม หรือนิสิตสาขาศึกษาศาสตร์ เมื่อลงพื้นที่จะพุ่งเป้าไปที่การศึกษา ฉะนั้น สิ่งที่เขาวิเคราะห์ถึงจะเป็นแนวคิดด้านการเรียนรู้ การปรับตัว ความ ต้องการพื้นฐานของชีวิต เป็นต้น นิสิตสาขารัฐศาสตร์พบว่าเขาจะวิเคราะห์ร่วมกับแนวคิดเศรษฐศาสตร์การเมือง ความเหลื่อมล้ำทางสังคม เป็นต้น การเรียนการสอนเพื่อให้ได้ความเข้มข้นทางวิชาการนั้น ทั้งผู้สอนและผู้เรียนต้อง เรียนรู้และพัฒนาไปร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ การเรียนโดยการลงพื้นที่ และสามารถดึงศักยภาพของผู้เรียนออกมา โดยให้เขาได้วิเคราะห์ออกมารวมกับแนวคิดหรือทฤษฎีที่เขาศึกษานั้นมีความสำคัญมากกว่าการสอนทฤษฎีในชั้น เรียนโดยประยุกต์ไม่เป็น

การเรียนการสอน จึงควรจัดควบคู่กับการลงพื้นที่จริงเพื่อนำไปสู่การเรียนอย่างสร้างสรรค์ต่อไป